

Briselē, 2025. gada 30. septembrī
(OR. en)

8353/1/25
REV 1 ADD 1

Starpiestāžu lieta:
2023/0053 (COD)

TRANS 153
CODEC 493
PARLNAT

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVU par vadītāja apliecībām, ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1724 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2022/2561 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/126/EK un Komisijas Regulu (ES) Nr. 383/2012

- Padomes paskaidrojuma raksts
- Padome pieņēmusi 2025. gada 29. septembrī

I. IEVADS

1. Komisija 2023. gada 1. martā iesniedza Eiropas Parlamentam un Padomei priekšlikumu pilnībā pārskatīt Direktīvu par vadītāju apliecībām, kas ir 4. šīs direktīvas reforma. Priekšlikums bija daļa no Komisijas *REFIT* iniciatīvām un ceļu satiksmes drošības paketes.
2. Padome 2023. gada 4. decembrī piekrita vispārējai pieejai ¹.
3. Eiropas Parlaments 2024. gada 28. februārī pieņēma savu nostāju pirmajā lasījumā. Parlamenta desmitajā sasaukumā par referenti tika iecelta *Jutta PAULUS* kundze (*Verts/ALE*, DE).
4. Sarunas sākās ar pirmo trialogu 2024. gada 22. oktobrī, kam sekoja trialogi 2024. gada 11. decembrī un 2025. gada 18. februārī. Ceturtajā trialogā, kas notika 2025. gada 24. martā, sarunu vedēji panāca politisku vienošanos.
5. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2025. gada 30. aprīlī analizēja galīgo kompromisa tekstu, lai panāktu vienošanos, un to apstiprināja.
6. TRAN komitejas priekšsēdētājs 2025. gada 14. maijā nosūtīja vēstuli Pastāvīgo pārstāvju komitejas priekšsēdētājam, apstiprinot, ka, ja Padome apstiprinās tekstu, par kuru panākta vienošanās pirmajā lasījumā, pēc tam, kad to būs pārskatījuši juristi lingvisti, tad Parlaments apstiprinās Padomes nostāju otrajā lasījumā.

II. MĒRKIS

7. Priekšlikuma vispārējie mērķi ir vēl vairāk uzlabot ceļu satiksmes drošību un pilsoņiem atvieglot brīvu pārvietošanos ES. Reformas galvenie komponenti šo mērķu atbalstam ir šādi:
 - a. “mobilas” (t. i., digitālas) vadītāja apliecības ieviešana,
 - b. solis virzībā uz to, lai saskaņotu dalībvalstīs piemērotos medicīniskās pārbaudes procesus,

¹ 6345/23.

- c. shēma transportlīdzekļa vadīšanai no 17 gadu vecuma ar vadītāja apliecību un ar pavadāmo personu,
- d. pārbaudes laiks iesācējiem vadītājiem,
- e. svara pielaide attiecībā uz pilnībā elektrisku vieglo pasažieru automobiļu maksimālo masu noslogotā stāvoklī,
- f. atvieglota piekļuve apliecībām pilsoņiem, kas pārvietojas no vienas dalībvalsts uz citu, un trešās valsts ceļu satiksmes satvara izvērtēšana centralizēti, kad nepieciešama vadītāja apliecības maiņa kādā dalībvalstī, un
- g. vadītāja apliecības iegūšanai nepieciešamo eksāmena prasību un minimālo prasību atjaunināšana attiecībā uz vadītāja piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai.

III. PADOMES PIRMĀ LASĪJUMA NOSTĀJAS ANALĪZE

1. Procedūras konteksts

- 8. Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, Parlaments un Padome risināja sarunas, lai vienotos par Padomes nostāju pirmajā lasījumā, kā rezultātā tiktu panākta agrīna vienošanās otrajā lasījumā. Padomes nostājas projekta teksts pilnībā atbilst kompromisam, par kuru vienojušies abi likumdevēji.

2. Galveno jautājumu kopsavilkums

- 9. Pēc abu likumdevēju vienošanās Padomes nostāja pirmajā lasījumā par dažādajiem reformu elementiem, kas uzskaitīti 7. punktā, ir šāda:
- 10. Lai pakāpeniski ieviestu mobilo vadītāja apliecību (3. un 5. pants), abas iestādes panāca kompromisu attiecībā uz grafiku un aizsardzības pasākumiem iedzīvotājiem, kuri dod priekšroku fiziskajam dokumentam vai kuriem tāds ir vajadzīgs vēlāk, piemēram, transportlīdzekļa vadīšanai trešās valstīs. Padome arī vienojās par īpašiem datu aizsardzības noteikumiem.

11. Padome lielā mērā saglabāja savu nostāju, kāda tā bija vispārējā pieejā saistībā ar minimālo prasību izklāstu attiecībā uz fiziskās un psihoemocionālās piemērotības transportlīdzekļu vadīšanai pārbaudi pirms vadītāja apliecību izdošanas un atjaunošanas, pamatojoties uz dažādām sistēmām, kas izstrādātas dalībvalstīs (11. pants). Kad vadītāja apliecība tiek izdota pirmoreiz, pretendents ir jāiziet medicīniskā pārbaude vai attiecībā uz motociklu un vieglo pasažieru automobiļu kategorijām – jāaizpilda pašnovērtējums. Lai pēc pirmās motocikla vai vieglā pasažieru automobiļa vadītāja apliecības izdošanas veiktu vadītāja piemērotības uzraudzību, alternatīva iespēja ir dalībvalstīs ieviesta valsts sistēma, kas nodrošina reakciju uz būtiskām izmaiņām fiziskajā vai psihoemocionālajā piemērotībā. Padome piekrita vairākiem Parlamenta ierosinātiem papildinājumiem, kas ir saderīgi ar šo pieeju.
12. Sarunas par shēmu 17 gadus veciem transportlīdzekļa vadītājiem transportlīdzekļa vadīšanai ar pavadošo personu bija saistītas ar plašāku diskusiju par minimālo vecumu un profesionālo transportlīdzekļa vadīšanu. Padome, no vienas puses, saglabāja savu nostāju, kas izriet no vispārējās pieejas, proti, lielas noslodzes transportlīdzekļu vadīšanas shēmai ar pavadošo personu arī turpmāk vajadzētu būt brīvprātīgai, kā arī ar automātisku savstarpēju pārrobežu atzīšanu. No otras puses, Padome piekrita saskaņotāk uzskaitīt spēkā esošos minimālos vecumus 7. pantā un saskaņot minimālo vecumu lielāku autobusu kategorijām pēc profesionālās kompetences sertifikāta saņemšanas, ievērojot aizsardzības pasākumus attiecībā uz transportlīdzekļu vadītājiem vecumā no 21 līdz 23 gadiem (direktīvas 27. pants).
13. Attiecībā uz iesācēju autovadītāju pārbaudes laiku (18. pants) Padome pieņēma vairākus noteikumus, kuros izklāstīti dalībvalstu pasākumi ceļu satiksmes drošības uzlabošanai šajā grupā, kā arī atsauci uz nulles tolerances politiku, ko piemēro dalībvalstīs. Padome saglabāja savu nostāju, ka saskaņotajiem nosacījumiem attiecībā uz iesācējiem vadītājiem nevajadzētu radīt Savienības līmeņa regulējumu par vadītāju uzvedību, jo tas ir dalībvalstu kompetencē.
14. Attiecībā uz svara ierobežojumiem katrai ar alternatīvu degvielu darbināmu transportlīdzekļu kategorijai (9. panta 2. punkta j) apakšpunkts) Padome saglabāja savu nostāju, kas saskaņota ar Komisijas priekšlikumu, bet piekrita iespējai iekļaut piekabi (ar noteikumu, ka notiek apmācība tad, kad kopējais svars pārsniedz 4250 kg) un atbilstību vieglajiem pasažieru automobiļiem ar alternatīvu degvielu, kuri savienoti ar smago piekabi (BE kategorija; 9. panta 2. punkta j) apakšpunkts), kā arī īsāku transponēšanas laiku – divi gadi (29. panta 2. punkts). Komisija piekrita pārskatīt attiecīgos noteikumus atbilstoši tehnoloģiskajam progresam.

15. Sarunas par svara ierobežojumiem aptvēra papildu aspektus, uz kuriem Parlaments bija pievērsis uzmanību, lai īpašos gadījumos palielinātu elastību (6., 7. un 9. pants). Padome, kas savā vispārējā pieejā jau ir paredzējusi elastību attiecībā uz dzīvojamiem mehāniskajiem transportlīdzekļiem, vienojās B kategorijā atļaut kombināciju ar piekabi, kuras kopējā masa nepārsniedz 5000 kg, ar nosacījumu, ka tiek veikta vadītāja papildu apmācība vai pārbaude. Padomes noteiktā svara pielaide B kategorijā ātrās medicīniskās palīdzības transportlīdzekļiem tika apvienota plašākā noteikumu kopumā attiecībā uz neatliekamās palīdzības transportlīdzekļiem. Kamēr Padome piekrita lielākai elastībai attiecībā uz maksimālo svaru (līdz 5000 kg) un minimālo vecumu B un C kategorijā, Parlaments piekrita tam, ka, lai vadītu transportlīdzekļus ar papildu svaru, ir jānokārto eksāmens vai jāiziet apmācība, un ka noteikumi ir valstu pasākumi, uz kuriem attiecas savstarpēja atzīšana. Padome arī piekrita elastībai, ka var vadīt tukšus autobusus ar C kategorijas apliecību, lai veiktu testa braucienus ap tehniskās apskates stacijām un remontdarbnīcām (9. panta 5. punkts).
16. Padome pietuvojās Parlamenta un Komisijas iecerei, pieļaujot vieglo pasažieru automobiļu vadīšanas eksāmena pretendentiem lielāku elastību eksāmena vietas izvēlē, lai pārvarētu valodas barjeru pēc pārcelšanās uz citu dalībvalsti (20. panta 4. punkts). Attiecībā uz netraucētu iedzīvotāju pārvietošanos pāri robežām Padome arī piekrita, ka ar jaunu pantu (14. pants) tiek nodrošināts, lai iedzīvotāji vadītāja apliecības nomaiņas vai aizstāšanas laikā vienmēr varētu pierādīt savas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības visā Savienībā. Attiecībā uz trešo valstu vadītāja apliecībām Padomei un Parlamentam jau no paša sākuma bija ļoti līdzīgas nostājas – abi piekrita jaunajai koncepcijai par trešās valsts ceļu satiksmes satvara izvērtēšanu Savienības līmenī, kad jāveic vadītāja apliecību nomaiņa kādā dalībvalstī (15. pants). Šajā sakarā Padome nevarēja pieņemt līdzīgu pieeju attiecībā uz trešo valstu profesionālo autovadītāju kompetenci, bet piekrita, ka Komisijai būtu jāuzdod izvērtēt iespēju atvieglot trešo valstu izdotu arodprasmes apliecību atzīšanu.

17. Gan Parlaments, gan Padome saglabāja vairākus grozījumus II pielikumā par transportlīdzekļa vadīšanas eksāmeniem un nepieciešamajām zināšanām un prasmēm. Tas attiecas, piemēram, uz tehnoloģisko progresu (progresīvas vadītājam asistējošas sistēmas, lēninātāja sistēmas, brīvprātīga simulatoru izmantošana, elektriskie motocikli), papildu koncentrēšanos uz neaizsargātiem ceļu satiksmes dalībniekiem (aklās zonas, izkāpšana uz ielas, uzmanība uz velosipēdu joslām) un procesa vienkāršošanu (pareizas manuālas transmisijas transportlīdzekļu izmantošanas pierādīšana). III pielikumā par minimālajiem standartiem attiecībā uz piemērotību transportlīdzekļa vadīšanai Parlaments galvenokārt pieņēma Padomes papildinājumus, un Padome pieņēma vairākus Parlamenta papildinājumus.
18. Visbeidzot, Padome pieņēma, bet ierobežotākā veidā, ziņošanas prasības dalībvalstīm, kuras Komisija vai Parlaments bija atbalstījušas (23. pants). Padome saglabāja savu nostāju par vispārēju četrus gadus ilgu transponēšanas termiņu (29. pants).

IV. SECINĀJUMS

19. Padomes nostāja atbalsta Komisijas priekšlikuma mērķi un pilnībā atspoguļo kompromisu, kas ar Komisijas atbalstu ir panākts Padomes un Eiropas Parlamenta neoficiālajās sarunās.
20. Tādēļ Padome uzskata, ka tās nostāja pirmajā lasījumā līdzsvaroti atspoguļo sarunu rezultātus un ka jaunā Vadītāja apliecību direktīva pēc pieņemšanas būs nozīmīgs ieguldījums, lai uzlabotu ceļu satiksmes drošību un brīvu pilsoņu pārvietošanos ES.
-